

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P281

[3816]-301

S.Y. B.Sc. (Semester - III)

HOME SCIENCE

Food Science and Nutrition

(Paper - 9) (2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten questions (In 1 or 2 sentences or in **20** words each): **[20]**

- i) What is the difference in fats and oils?
- ii) Classify fatty acids and give examples of each.
- iii) How to remove toxic substances from pulses and legumes?
- iv) Mention the chemical composition of fats.
- v) Define nutrients.
- vi) Define antioxidants.
- vii) Which amino acid is lacking in cereals?
- viii) What is the difference in soda-bi-carb and baking powder?
- ix) Define role of spices in the diet.
- x) What is denaturation of proteins?
- xi) What is fishmeal?
- xii) Define rancidity.
- xiii) Which is the nutrient in abundance in milk?

P.T.O.

Q2) Attempt any 5 questions. (In 5 or 6 sentences or in **50** words each): **[20]**

- i) What is the difference in batter and dough?
- ii) Draw the structure of egg.
- iii) What is the composition of fish and seafoods?
- iv) What are the fat related substances?
- v) State the functional properties of milk.
- vi) What is whey? Give the procedure and nutrients present in whey.
- vii) What is yogurt?

Q3) Answer any three questions (In 25 to 30 sentences or in **200** words each): **[30]**

- i) Discuss on composition of vegetables and fruits.
- ii) What are the uses of fats?
- iii) Discuss the changes takes place in fish during storage.
- iv) Write the role of egg in cookery and its composition.
- v) Discuss on available dairy products and dairy product substitutes.

Q4) Answer any two questions (In 50 to 60 sentences or in **500** words each): **[30]**

- i) What are the food groups? Write nutrients present in each group and their examples from daily diet.
- ii) Define leavening agents. Give classification of the leavening agents and their action in the food product.
- iii) Classify and discuss about quality of proteins with examples. Explain how to improve quality of proteins.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P281

[3816] - 301

S.Y. B.Sc. (Semester - III)

HOME SCIENCE

Food Science and Nutrition

(Paper - 9) (2008 Pattern)

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही 10 प्रश्नांची उत्तरे द्या. (1 किंवा 2 वाक्यात किंवा प्रत्येकी 20 शब्दांत): [20]

- i) तेल आणि तुप यांतील फरक सांगा.
- ii) स्निग्धाम्लांचे वर्गीकरण करून त्यांची उदाहरणे लिहा.
- iii) डाळी आणि कडधान्यांमधील अपायकारक कोणत्या प्रकारे काढून टाकावेत ?
- iv) स्निग्धाचे रासायनिक संघटन लिहा.
- v) अन्नघटकांची व्याख्या लिहा.
- vi) अँटीऑक्सीडेंट म्हणजे काय ?
- vii) एकदल धान्यामध्ये कोणत्या नत्राम्लाची कमतरता असते ?
- viii) खाण्याचा सोडा आणि बेकींग पावडर यामध्ये काय फरक आहे ?
- ix) आहारामध्ये मसाल्याच्या पदार्थांचे कार्य सांगा.
- x) प्रथिनांचे विघटन म्हणजे काय ?
- xi) 'फिशमिल' म्हणजे काय ?
- xii) स्निग्धातील 'खवटपणा' म्हणजे काय ?
- xiii) दूधामध्ये कोणता अन्नघटक विपूल प्रमाणात असतो ?

P.T.O.

प्रश्न 2) कोणत्याही 5 प्रश्नांची उत्तरे द्या. (5 किंवा 6 वाक्यात किंवा प्रत्येकी 50 शब्दांत): [20]

- i) 'बॅटर' आणि 'डो' यातील फरक स्पष्ट करा.
- ii) अंड्याची रचना आकृती द्वारे स्पष्ट करा.
- iii) मासे आणि समुद्रअन्न यांचे संघटन काय आहे ?
- iv) स्निग्धासारखे (फॅट रिलेटेड) पदार्थ म्हणजे काय ?
- v) दूधाची कार्यकारी वैशिष्ट्ये कोणती ?
- vi) 'व्हे' म्हणजे काय ? 'व्हे' बनविण्याची पद्धती आणि त्यातील अन्नघटक लिहा.
- vii) 'योगर्ट' म्हणजे काय ?

प्रश्न 3) कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (25 ते 30 वाक्यात किंवा प्रत्येकी 200 शब्दांत):[30]

- i) भाज्या आणि फळांमधील संघटन, यावर चर्चा करा.
- ii) स्निग्धाचे उपयोग लिहा.
- iii) साठवणुकीच्या काळात माशांमध्ये होणारे बदल, यावर चर्चा करा.
- iv) पाककलेतील अंड्याचे कार्य स्पष्ट करून त्याचे संघटन लिहा.
- v) उपलब्ध असलेले डेअरी प्रॉडक्ट्स कोणकोणते आणि डेअरी प्रॉडक्ट सब्स्टीट्यूट यावर चर्चा करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (50 ते 60 वाक्यात किंवा 500 शब्दांत): [30]

- i) 'अन्नगट' कोणते ? प्रत्येक अन्नगटातून मिळणारे अन्नघटक (पोषक तत्त्वे) आणि त्यांची उदाहरणे स्पष्ट करा.
- ii) 'फुगवके' म्हणजे काय ? त्यांचे वर्गीकरण लिहून अन्नपदार्थातील त्यांची क्रिया लिहा.
- iii) प्रथिनांचे त्यांच्या दर्जानुसार वर्गीकरण लिहून 'प्रथिनांच्या दर्जा' बद्दल चर्चा करा. तसेच प्रथिनांचा दर्जा कशा प्रकारे सुधारावा याबद्दल स्पष्टीकरण द्या.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P282

[3816]-302

S.Y. B.Sc.

HOME SCIENCE

Home Management

(Paper - 10) (Semester - III) (2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Draw the neat and suitable diagrams.*
- 3) *Figures to right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten questions out of the following in 1 to 2 sentences each. **[20]**

- i) Meaning of art.
- ii) Meaning of design.
- iii) Housing need.
- iv) Standard of living.
- v) Housing standards.
- vi) Selection of furniture.
- vii) Floor covering.
- viii) Accessories.
- ix) Flower arrangement.
- x) Housing goals.
- xi) Primary colours.
- xii) Proportion.
- xiii) Line.

P.T.O.

Q2) Attempt any five questions out of the following in 5 to 6 sentences each. **[20]**

- i) Types of design.
- ii) Classification of colours.
- iii) Meaning and objectives of art.
- iv) Material required for flower arrangement.
- v) Housing needs of middle class rural family.
- vi) Selection of furniture.
- vii) Furnishing fabrics.

Q3) Attempt any three questions out of the following in 25 to 30 sentences each. **[30]**

- i) Housing style.
- ii) Different types of flower arrangement.
- iii) Multipurpose furniture.
- iv) Accessories used in interior decoration.
- v) Importance of colour in interior decoration.

Q4) Attempt any two questions out of the following in 50 to 60 sentences each. **[30]**

- i) Use of harmony in decorating house.
- ii) Flower arrangements for different occasions.
- iii) Write about various housing schemes to meet the housing problem.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P282

[3816] - 302

S.Y. B.Sc.

HOME SCIENCE

Home Management

(Paper - 10) (Semester - III) (2008 Pattern)

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची 1 ते 2 वाक्यात उत्तरे लिहा.

[20]

- i) कलेचा अर्थ.
- ii) डिझाइन म्हणजे काय ?
- iii) गृहविषयक गरज.
- iv) जिवनमानाचा दर्जा.
- v) गृहविषयक प्रमाणके (Standards).
- vi) फर्निचरची निवड.
- vii) आच्छादने (Floor covering).
- viii) सजावटीसाठी उपयुक्त सामुग्री (Accessories).
- ix) पुष्परचना.
- x) गृहविषयक उद्दिष्टे.
- xi) प्रथम श्रेणीचे रंग (Primary colours)
- xii) प्रमाणबद्धता.
- xiii) रेषा.

P.T.O.

- प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची 5 ते 6 वाक्यात उत्तरे लिहा. [20]
- डिझाईनचे प्रकार.
  - रंगांचे वर्गीकरण.
  - कलेचा अर्थ आणि उद्दिष्टे.
  - पुष्परचनेसाठी आवश्यक सामुग्री.
  - मध्यमवर्गीय ग्रामीण कुटूंबाची निवास विषयक गरज.
  - फर्निचरची निवड.
  - परीसज्जेसाठी वापरण्यात येणारे कापड.

- प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची 25 ते 30 वाक्यात उत्तरे लिहा. [30]
- गृहविषयक शैली.
  - वेगवेगळ्या प्रकारच्या पुष्परचना.
  - विविध उपयोग असणारे फर्निचर (Multipurpose furniture).
  - गृहसजावटीसाठी उपयुक्त विविध साधन सामुग्री.
  - गृहसजावटीसाठी रंगांचे महत्त्व.

- प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची 50 ते 60 वाक्यात उत्तरे लिहा. [30]
- गृहसजावट करताना 'संगती', या कलेच्या तत्वाचा उपयोग कशा प्रकारे कराल.
  - विभिन्न कार्यक्रमासाठी केल्या जाणाऱ्या वेगवेगळ्या पुष्परचनांबद्दल लिहा.
  - गृहविषयक समस्येची सोडवणुक करण्याच्या दृष्टीने वेगवेगळ्या गृहयोजनांबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P283

[3816]-303

S.Y. B.Sc. (Sem. - III)

HOME SCIENCE

Extension Education

(Paper - 11) (2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten questions in 1 or 2 sentences.

[20]

- i) Vocationalisation in home science.
- ii) Different areas of home science.
- iii) Appropriate technology.
- iv) Mass Communication.
- v) Visual aids.
- vi) Spoken teaching aids.
- vii) Group Communication.
- viii) Communication methods.
- ix) Advantages of group communication methods.
- x) Meaning of Communication.
- xi) Barriers in Communication.
- xii) Non verbal Communication.
- xiii) Principles of teaching.

P.T.O.

Q2) Answer any five questions of the following in 5-6 sentences each. [20]

- i) Use of puppets in delivering message.
- ii) Extension teaching to rural women.
- iii) Treatment to message.
- iv) Any one model of communication.
- v) Extension teaching techniques.
- vi) Use of news paper in Extension teaching.
- vii) Limitations of mass communication.

Q3) Answer any three questions in 25-30 sentences each. [30]

- i) Write about meaning, principles and steps in Extension teaching with suitable examples.
- ii) Explain Communication process.
- iii) Classify group communication methods and explain any one method.
- iv) Write about appropriate technologies in different areas of home science.
- v) Write about various vocational courses in Home Science.

Q4) Attempt any two questions of the following in 55-60 sentences. [30]

- i) Write about the models of communication process.
- ii) Explain advantages and limitations of group communication methods and mass communication methods.
- iii) Define communication process and explain need and importance of communication process in extension.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P283

[3816]-303

S.Y. B.Sc. (Sem. - III)

HOME SCIENCE

Extension Education (विस्तार शिक्षण)

(Paper - 11) (2008 Pattern)

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यकते नुसार आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची 1-2 वाक्यात उत्तरे लिहा.

[20]

- i) गृहविज्ञान शिक्षणाचे व्यवसायिकरण.
- ii) गृहविज्ञान विषयाच्या विविध शाखा.
- iii) सुयोग्य तंत्रज्ञान.
- iv) जनसंपर्क पद्धती द्वारे संप्रेषण.
- v) दृक साधने.
- vi) भाषीक शैक्षणिक साधने.
- vii) गट संप्रेषण.
- viii) संप्रेषण पद्धती.
- ix) गट संप्रेषण पद्धतीचे फायदे.
- x) संप्रेषणाचा अर्थ.
- xi) संप्रेषणातील अडथळे.
- xii) अभाषीक संप्रेषण.
- xiii) शिक्षणाचे तत्त्वे (Principles).

P.T.O.

- प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची 5-6 वाक्यात उत्तरे लिहा. [20]
- संप्रेषणामध्ये कळसुत्री बाहुल्यांचा उपयोग.
  - ग्रामीण महिलांसाठी विस्तार शिक्षण.
  - संदेशावरील योग्य प्रक्रिया.
  - कोणतेही एक संदेशवहन मॉडेल.
  - विस्तार शिक्षणाची तंत्रे.
  - विस्तार शिक्षणासाठी वर्तमानपत्राचा उपयोग.
  - जनसंपर्क पद्धतीच्या मर्यादा.

- प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची 25-30 वाक्यात उत्तरे लिहा. [30]
- विस्तार शिक्षणाचा अर्थ व तत्त्वे योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
  - संदेशवहन प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.
  - गटसंपर्क पद्धतीचे वर्गीकरण करून त्यातील कोणत्याही एक पद्धतीची माहिती लिहा.
  - गृहविज्ञान विषयाशी संबंधित सुयोग्य तंत्रज्ञानाबद्दल सविस्तर लिहा.
  - विविध व्यावसायिक अभ्यासक्रमांविषयी (गृहविज्ञान विषयाशी संबंधित) माहिती लिहा.

- प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची 55-60 वाक्यात उत्तरे लिहा. [30]
- संदेशवहनाच्या विविध मॉडेल्स बद्दल लिहा.
  - गटसंपर्क पद्धती व जनसंपर्क पद्धती यांचे फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा.
  - संदेशवहन प्रक्रिया स्पष्ट करून विस्तार शिक्षणातील संदेशवहनाची गरज आणि महत्व स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P284

[3816]-401

S.Y. B.Sc. (Sem. - IV)

HOME SCIENCE

Textile Science and Care

(Paper - 12) (2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Draw neat and suitable diagrams.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten questions out of the following in 1 to 2 sentences each. **[20]**

- i) Types of simple weave.
- ii) Finishes.
- iii) Methods of hand printing.
- iv) Purpose of waterproof finishes.
- v) Fancy yarns.
- vi) Types of Handloom.
- vii) Primary colours.
- viii) Types of satin weave.
- ix) Artistic design.
- x) Classification of finishes.
- xi) Geometrical shape.
- xii) Heald shape used for simple weave.
- xiii) Meaning of felting.

P.T.O.

Q2) Attempt any five questions of the following in 5-6 sentences each. [20]

- i) Write about basic yarns.
- ii) Discuss Sanforising.
- iii) Write on satin and stem stitch.
- iv) Write in short about yarn twist.
- v) Write about prang colour scheme.
- vi) Write on crape twist.
- vii) Write on painting.

Q3) Attempt any three questions from following in 25-30 sentences each. [30]

- i) Write about features of novelty yarn.
- ii) Discuss on “spinning process”.
- iii) Material used in embroidery write in short.
- iv) Write about need and types of design.
- v) Define knitting and write types of knitting.

Q4) Attempt any two questions of the following in 50-60 sentences each. [30]

- i) Write in detail about fabric construction.
- ii) Write about Batic and Tie & dye.
- iii) Write an essay on Handloom.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P284

[3816]-401

S.Y. B.Sc. (Sem. - IV)

HOME SCIENCE

Textile Science and Care

(Paper - 12) (2008 Pattern)

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची 1-2 वाक्यात उत्तरे लिहा.

[20]

- i) साध्या विणीचे प्रकार.
- ii) परिसज्जा.
- iii) हात छपाईच्या पद्धती.
- iv) जलरोधक परिसज्जेचे उद्देश.
- v) फॅन्सी धागे.
- vi) हातमागाचे प्रकार.
- vii) प्राथमिक रंग.
- viii) सॅटीन विणीचे प्रकार.
- ix) कलात्मक डिझाईन.
- x) परिसज्जेचे वर्गीकरण.
- xi) भौमितीय आकार.
- xii) साध्याविणीकरिता उपयोगात येणाऱ्या वया.
- xiii) फेल्टिंगचा अर्थ.

P.T.O.

- प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 5-6 वाक्यात लिहा. [20]
- मुलभूत धाग्याविषयी लिहा.
  - “सॅनफोरायझिंग” यावर चर्चा करा.
  - सॅटीन टाका आणि उलटी टीप यावर लिहा.
  - धाग्याचा पीळ याबाबत संक्षेपात लिहा.
  - प्रेँग रंग प्रणाली बाबत लिहा.
  - “क्रेप पीळ” यावर लिहा.
  - पेंटींगवर लिहा.

- प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 25-30 वाक्यात लिहा. [30]
- नाविन्यपूर्ण धाग्यांची वैशिष्ट्ये लिहा.
  - “कताई प्रक्रियेवर” चर्चा करा.
  - भरतकलेसाठी उपयोगात येणाऱ्या साहित्यावर संक्षेपात लिहा.
  - डिझाईनची गरज व प्रकार यावर लिहा.
  - निटींगची परिभाषा लिहून प्रकारांविषयी लिहा.

- प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 50-60 वाक्यात लिहा. [30]
- वस्त्र बनावटीच्या पद्धती विषयी लिहा.
  - बाटीक आणि टाय-डाय याविषयी लिहा.
  - हातमागावर निबंध लिहा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P285

[3816] - 402

S.Y. B.Sc. (Sem. - IV)

HOME SCIENCE

Child Development

(Paper - 13) (2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 3) *Figures to right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten questions. (In 1 to 2 sentences each):

[20]

- i) Define Development.
- ii) What is motor development?
- iii) Define Socialisation.
- iv) Enlist types of play.
- v) Enlist characteristics of early childhood period.
- vi) Enlist Principles of Development.
- vii) Enlist different stages of development in childhood.
- viii) Enlist factors affecting physical development in babyhood.
- ix) What are Pre-speech forms?
- x) Types of Emotion.
- xi) Steps of motor development in babyhood.
- xii) Enlist creative activities in Preschool Education.
- xiii) What is handedness?

P.T.O.

Q2) Attempt any five questions. (In 5 to 6 sentences each) : **[20]**

- i) Explain stages of motor development in babyhood.
- ii) What is Preschool Education? Explain its importance.
- iii) Explain the qualities of Nursery school teacher.
- iv) Explain the types of curriculum planning.
- v) Write the characteristics of emotions in early childhood period.
- vi) Explain Educational value of play.
- vii) Write the characteristics of preschool children.

Q3) Answer any three questions. (In 25 to 30 sentences each) : **[30]**

- i) What is Preschool Education? Explain its objectives.
- ii) What is Play? Explain its values.
- iii) Write the qualities and responsibilities of nursery school teacher.
- iv) Explain the factors affecting on motor development.
- v) What is childhood period? Explain different stages in childhood in detail.

Q4) Answer any two questions. (In 50 to 60 sentences each) : **[30]**

- i) What is Emotional Development? Explain its pattern of development from birth to childhood Period.
- ii) What is Physical Development? Explain physical development in babyhood and factors affecting on it.
- iii) Explain Preschool programmes and importance of play in Preschool Education.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P285

[3816] - 402

S.Y. B.Sc. (Sem. - IV)

HOME SCIENCE

Child Development (बाल विकास)

(Paper - 13) (2008 Pattern)

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही 10 प्रश्नांची उत्तरे 1 ते 2 वाक्यात लिहा : [20]

- i) व्याख्या लिहा - विकास.
- ii) कारक विकास म्हणजे काय ?
- iii) सामाजिकरण - व्याख्या लिहा.
- iv) खेळाच्या प्रकारांची यादी करा.
- v) शालापूर्व अवस्थेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- vi) विकासाची तत्त्वे नोंद करा.
- vii) बाल्यावस्थेपर्यंत विकासाच्या वेगवेगळ्या अवस्थांची नोंद करा.
- viii) शैशवावस्थेतील शारीरिक विकासावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची यादी.
- ix) भाषापूर्व रूपे कोणती ?
- x) भावना म्हणजे काय ?
- xi) शैशवावस्थेतील कारक विकासाचे टप्पे लिहा.
- xii) पूर्व प्राथमिक शिक्षणातील सृजनशील कृती लिहा.
- xiii) हस्तता म्हणजे काय ?

P.T.O.

प्रश्न 2) कोणत्याही 5 प्रश्नांची उत्तरे 5 ते 6 वाक्यात लिहा. [20]

- i) शैशवावस्थेतील कारक विकासाचे टप्पे सविस्तर लिहा.
- ii) पूर्व-प्राथमिक शिक्षण म्हणजे काय ? त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- iii) पूर्व-प्राथमिक शिक्षकेची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.
- iv) कार्यक्रम नियोजनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- v) शालापूर्व अवस्थेतील मुलांच्या भावनांची वैशिष्ट्ये लिहा.
- vi) खेळाचे शैक्षणिक मूल्य लिहा.
- vii) शालापूर्व अवस्थेतील मुलांची वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न 3) कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे 25 ते 30 वाक्यात लिहा. [30]

- i) पूर्व प्राथमिक शिक्षण म्हणजे काय ? त्याची उद्दिष्ट्ये लिहा.
- ii) खेळ म्हणजे काय ? खेळाचे मूल्य स्पष्ट करा.
- iii) पूर्व-प्राथमिक शिक्षकेची गुण वैशिष्ट्ये आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.
- iv) कारक विकासावर परिणाम करणारे घटक लिहा.
- v) बाल्यावस्था म्हणजे काय ? बाल्यावस्थेपर्यंत असणाऱ्या वेगवेगळ्या अवस्था सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे 50 ते 60 वाक्यात लिहा. [30]

- i) भावनिक विकास म्हणजे काय ? जन्मापासून बाल्यावस्थेपर्यंत होणारा भावनांचा विकास क्रम स्पष्ट करा.
- ii) शारीरिक विकास म्हणजे काय ? शैशवावस्थेतील शारीरिक विकास व त्यावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- iii) शालापूर्व कार्यक्रम कोणते ? त्यातील खेळाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P286

[3816] - 403

S.Y. B.Sc. (Semester - IV)

HOME SCIENCE

Basic Nutritional Biochemistry

(2008 Pattern) (Paper - 14)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams whenever necessary.*

Q1) Attempt any ten questions (in 1 or 2 sentences or in **20** words each): **[20]**

- i) Definition of biochemistry.
- ii) Define iodine value.
- iii) Define glycemic index.
- iv) Write the full form of MUFA and PUFA.
- v) What is coenzymes?
- vi) Define the unit of energy.
- vii) Write the objective of biochemistry.
- viii) What is enzymes?
- ix) Sources of Vitamin C.
- x) Write the name of compound lipids.
- xi) What is the essential amino acid write three name of amino acid?
- xii) Give the sources of essential fatty acid.
- xiii) Write the name of vitamin which convert the tryptophan.

P.T.O.

Q2) Attempt any Five questions (in 5 or 6 sentences or in **50** words each): **[20]**

- i) Write the functions of bomb calorimeter.
- ii) Thermic effect of foods.
- iii) Write the nomenclature of enzymes.
- iv) What is Ketosis?
- v) Effect of carbohydrates on blood glucose.
- vi) Explain the oxidative deamination.
- vii) Significance of acid and iodine value.

Q3) Answer any three questions (in 25 to 30 sentences or in **200** words each): **[30]**

- i) Explain the steps of Betaoxidation cycle of fatty acid.
- ii) Definition and classification of protein and amino acid.
- iii) Write down the function of calcium, iron, copper.
- iv) Write on ketogenesis.
- v) Define enzymes and classification of enzymes.

Q4) Answer any two questions (in 50 to 60 sentences or in **500** words each): **[30]**

- i) Explain the basal metabolic rate factors affecting basal metabolic rate.
- ii) Explain the reaction of deamination and transamination.
- iii) Explain the oxidative phosphorylation.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P286

[3816] - 403

S.Y. B.Sc. (Semester - IV)

HOME SCIENCE

Basic Nutritional Biochemistry

(2008 Pattern) (Paper - 14)

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही 10 प्रश्नांची उत्तरे द्या. (1 किंवा 2 वाक्यात किंवा प्रत्येकी 20 शब्दांत): [20]

- i) जीवरसायनशास्त्राची व्याख्या लिहा.
- ii) आयोडीन मुल्याची व्याख्या द्या.
- iii) ग्लायसेमीक इन्डेक्स म्हणजे काय ?
- iv) MUFA व PUFA चा फुलफार्म लिहा.
- v) कोन्झाईम्स म्हणजे काय ?
- vi) उर्जेचे युनीट स्पष्ट करा.
- vii) जीवरसायनशास्त्राची उद्दिष्टे सांगा.
- viii) इन्झाईम्स म्हणजे काय ?
- ix) जीवनसत्त्व क चे स्रोत लिहा.
- x) संयुक्त मेदाचे नावे लिहा.
- xi) आवश्यक अमायनो आम्ल म्हणजे काय ? कोणत्याही तीन आवश्यक अमायनो आम्लाची नावे लिहा.
- xii) आवश्यक मेदाम्लाचे स्रोत लिहा.
- xiii) ट्रीप्टोफॅनमध्ये रूपांतर होणारे जीवनसत्त्वाचे नाव लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 2) कोणत्याही 5 प्रश्नांची उत्तरे द्या. (5 किंवा 6 वाक्यात किंवा प्रत्येकी 50 शब्दांत): [20]

- i) बॉब कॅलरी मीटरचे कार्य लिहा.
- ii) अन्नाचा थर्मिक इफेक्ट लिहा.
- iii) इन्झाईम्सचे नामकरण लिहा.
- iv) कीटोसीस म्हणजे काय ?
- v) रक्त गुल्कोज वर कार्बोहॉड्रेट्स (carbohydrates) चा परीणाम.
- vi) ऑक्सीडेटीव्ह डीअॅमीनेशन स्पष्ट करा.
- vii) अॅसीड व्हॅल्यु व आयोडीन व्हॅल्युचे महत्त्व लिहा.

प्रश्न 3) कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (25 ते 30 वाक्यात किंवा प्रत्येकी 200 शब्दांत):[30]

- i) फॅटी अॅसीडच्या बीटाऑक्सीडेशनच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
- ii) प्रथिने व अमायनो आम्लाची व्याख्या देऊन वर्गीकरण करा.
- iii) कॅल्शियम, लोह व तांबे याचे कार्य स्पष्ट करा.
- iv) कीटोजेनोसीस वर लिहा.
- v) इन्झाईम्स म्हणजे काय त्याचे वर्गीकरण लिहा.

प्रश्न 4) कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (50 ते 60 वाक्यात किंवा 500 शब्दांत): [30]

- i) आधार चयापचय गती म्हणजे काय त्यावर परिणाम करणारे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.
- ii) डीअॅमीनेशन व ट्रान्सअॅमीनेशनची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- iii) ऑक्सीडेटीव्ह फास्फोरीलेशन सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P455

[3816]-504

T.Y. B.Sc.

HOME SCIENCE

Institutional Food Service Management

(Paper No. - 17) (Sem. - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams must be drawn wherever necessary.*

Q1) Attempt any 10 (out of 13) of the following. (1-2 Sentences each) [20]

- i) Write the definition of Food Service Management.
- ii) Write about systems approach.
- iii) Write about Time Management.
- iv) Write the objectives Traditional Management.
- v) Write the principles of Food Service Management.
- vi) Definition of Personnel Management.
- vii) Write about profit planning.
- viii) Write about Resource Management.
- ix) Definition of Cost Management.
- x) Energy Management.
- xi) Scope of Ccost Management.
- xii) Finance.
- xiii) Write about tools of Management.

P.T.O.

Q2) Attempt any 5 (out of 7) of the following. (5-6 Sentences each) [20]

- i) Explain the management of resources.
- ii) Write about Effects of environmental changes on different types of establishment.
- iii) Explain the policies of personal management.
- iv) Write the definition and scope of accounting management.
- v) Explain the traditional management.
- vi) Write about tools of Food Service Management.
- vii) What is cost and their control?

Q3) Attempt any 3 (out of 5) of the following. (25-30 sentences each) [30]

- i) Write in detail about Human Relations.
- ii) Explain the Recruitment.
- iii) Give the introduction of food service institutions.
- iv) Explain the spaces.
- v) Write about development of food service institutions in India.

Q4) Attempt any 2 (out of 3) of the following. (50-60 sentences each) [30]

- i) Explain the objectives, scope and principles of management.
- ii) Write the definition, importance, scope of cost management.
- iii) Write about Trade Union negotiation and settlement in details.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P455

[3816]-504

T.Y. B.Sc.

HOME SCIENCE

Institutional Food Service Management

(Paper No. - 17) (Sem. - V)

मराठी भाषांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) आवश्यक तेथे सुबकआकृत्या काढा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गूण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही 10 प्रश्नांची उत्तरे 1-2 वाक्यात लिहा.

[20]

- i) अन्न सेवा संस्था याची व्याख्या द्या.
- ii) सिस्टीम ॲप्रोच.
- iii) वेळेच्या व्यवस्थापनाबाबत लिहा.
- iv) पारंपारीक व्यवस्थापनाचे उद्देश.
- v) अन्न सेवा संस्थेची तत्त्वे.
- vi) वैयक्तिक (Personnel) व्यवस्थापन.
- vii) नफा नियोजनाबाबत लिहा.
- viii) संसाधन व्यवस्थापनाबाबत लिहा.
- ix) किंमत व्यवस्थापनाची व्याख्या.
- x) ऊर्जा व्यवस्थापन.
- xi) किंमत व्यवस्थापनाची व्याप्ती.
- xii) वित्त (Finance) .
- xiii) व्यवस्थापनाची साधने.

P.T.O.

प्रश्न 2) खाली दिलेल्या सात प्रश्नांपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची 5-6 वाक्यात उत्तरे लिहा. [20]

- i) संस्थापनाचे व्यवस्थापन विशद करा.
- ii) वातावरणातील बदलांचा विविध संस्थापनांवर होणारा परिणाम.
- iii) वैयक्तिक (Personnel) व्यवस्थापनाच्या पॉलिसी.
- iv) अकाउंटिंग व्यवस्थापनाची व्याख्या व व्याप्ती.
- v) पारंपारीक व्यवस्थापन सविस्तर लिहा.
- vi) अन्न सेवा संस्थेची साधने सविस्तर लिहा.
- vii) किंमत म्हणजे काय ? आणि त्यांचे नियंत्रण कसे करावे ?

प्रश्न 3) खाली दिलेल्या पाच प्रश्नांपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची 25-30 वाक्यात उत्तरे लिहा. [30]

- i) मानवी संबंधाबद्दल सविस्तर लिहा.
- ii) भरती बद्दल सविस्तर विशद करा.
- iii) अन्न सेवा संस्थेची ओळख.
- iv) जागेबद्दल लिहा.
- v) अन्न सेवा संस्थेच्या भारतातील विकासाबद्दल माहिती द्या.

प्रश्न 4) खालील दिलेल्या तीन प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची 50-60 वाक्यात उत्तरे लिहा. [30]

- i) व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे, व्याप्ती आणि तत्त्वे या बद्दल सविस्तर लिहा.
- ii) किंमत व्यवस्थापनाची व्याख्या, महत्त्व आणि व्याप्ती विशद करा.
- iii) ट्रेड युनियन निगोशिएशन आणि त्यांच्या वाटाघाटी (Settlement).

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P456

[3816]-505

T.Y. B.Sc.

HOME SCIENCE

Diet Therapy-I (Specialisation Food Sc.)

(Paper No. - 18) (Sem. - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q1) Attempt **any 10** of the following in 1-2 sentences each:

[20]

- i) Therapeutic diet.
- ii) Normal diet.
- iii) Soft diet.
- iv) Fluid diet.
- v) Low energy diet.
- vi) Balanced diet.
- vii) Diet for weight gain.
- viii) Diet during Acute Anemia.
- ix) Diet during hepatitis.
- x) Diet during diarrhoea.
- xi) Diet during constipation.
- xii) Protein concentrate diet.
- xiii) High fiber diet.

P.T.O.

Q2) Attempt **any 5** of the following in 5-6 sentences each: [20]

- i) Principles of therapeutic diet.
- ii) Assessment of patient's needs (diet related).
- iii) Routine hospital diets.
- iv) Identifying overweight.
- v) Diet for disease of stomach.
- vi) Ulcerative colitis.
- vii) Haemorrhoides.

Q3) Attempt **any 3** of the following in 25-30 sentences each: [30]

Write on dietary management for

- i) Disease of liver.
- ii) Thalassemia.
- iii) Viral hepatitis.
- iv) Disease of gall bladder.
- v) Flatulence.

Q4) Attempt **any 2** of the following in 50-60 sentences each: [30]

- i) Write on dietary management during diarrhoea.
- ii) Suggest a diet and dietary tips for over weight person.
- iii) Explain the role of dietician and suggest modifications in diet in case of acute nutritional anemia.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P456

[3816]-505

T.Y. B.Sc.

HOME SCIENCE

Diet Therapy-I (Specialisation Food Sc.)

(Paper No. - 18) (Sem. - V)

मराठी भाषांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनीवार्य आहेत.
2) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही 10 प्रश्नांची उत्तरे 1-2 वाक्यात लिहा.

[20]

- i) उपचारात्मक आहार (Therapeutic diet).
- ii) सामान्य आहार.
- iii) मऊ आहार (Soft diet).
- iv) पातळ आहार (Fluid diet)
- v) कमी उष्मांक मिळणारा आहार.
- vi) समतोल आहार.
- vii) वजन वाढण्यासाठी आहारोपचार.
- viii) तीव्र स्वरूपाच्या रक्तक्षयाच्या रुग्णासाठी आहारोपचार.
- ix) कावीळ झालेल्या रुग्णासाठी आहारोपचार.
- x) डायरीया झालेल्या रुग्णासाठी आहारोपचार.
- xi) बद्धकोष्ठता टाळण्यासाठी आहारोपचार.
- xii) अधिक प्रथिनेयुक्त आहारोपचार.
- xiii) अधिक तंतूमय पदार्थ असणारा आहार.

P.T.O.

- प्रश्न 2) पुढीलपैकी 5 प्रश्नांची 5-6 वाक्यात उत्तरे लिहा. [20]
- उपचारात्मक आहार देताना लक्षात घेण्याची तत्त्वे.
  - रुग्णांच्या आहारविषयक गरजांचे मूल्यमापन.
  - रुग्णालयातील सामान्य जेवण.
  - लठ्ठपणा ठरविण्याच्या चाचण्यांद्वारे लठ्ठपणाची तीव्रता निश्चित करणे.
  - पोटासंबंधी तक्रारी असणाऱ्या रुग्णासाठी आहारोपचार.
  - अल्सरयुक्त कोलायटीस.
  - मुळव्याधी (Haemorrhoides).

- प्रश्न 3) पुढीलपैकी 3 प्रश्नांची 25-30 वाक्यात उत्तरे लिहा व त्यात योग्य आहारोपचार सुचवा. [30].
- यकृताच्या संबंधित आजारासाठी आहारोपचार.
  - थायलेसेमीया (Thalassemia) असणाऱ्या रुग्णासाठी आहारोपचार.
  - व्हायरल (संसर्गजन्य) कावीळ (Hepatitis).
  - गॉल ब्लॅंडर संबंधित विकार असणाऱ्या रुग्णासाठी आहारोपचार.
  - गॅसेस संबंधी त्रास होणाऱ्या रोग्यासाठी आहारोपचार (Flatulence).

- प्रश्न 4) पुढीलपैकी 2 प्रश्नांची 50-60 वाक्यात उत्तरे लिहा. [30]
- डायरीया रुग्णासाठी करावयाच्या आहारोपचाराबद्दल सविस्तर लिहा.
  - अतिरिक्त वजन असणाऱ्या रुग्णासाठी आहारोपचार सुचवा तसेच त्याला योग्य सूचना द्या ज्या वजन नियमित ठेवायला मदत करतील.
  - तीव्र स्वरूपाचा Nutritional Anemia रक्तक्षयाच्या रुग्णासाठी योग्य आहारोपचार सुचवा आणि रक्तक्षयाच्या रुग्णास बरे वाटण्यात आहार उपचाराकाची भूमिका स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P457

[3816]-506

T.Y. B.Sc.

HOME SCIENCE

Community Nutrition (Specialisation Food Science & Nutrition)

(Paper No. - 19) (Sem. - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q1) Attempt **any 10** of the following in (1-2 Sentences) each:

[20]

- i) Principles of Nutrition Education.
- ii) Biochemical tests.
- iii) Need and importance of diet survey.
- iv) Objectives of Nutrition Education.
- v) Methods of diet survey.
- vi) Concept of family food security.
- vii) RDA.
- viii) Protein Energy Malnourishment.
- ix) Importance of Nutrition Education.
- x) Food Behaviour.
- xi) Food Habits.
- xii) Mid day meal programme.
- xiii) ICDS.

P.T.O.

Q2) Attempt any 5 of the following in (5-6 sentences) each: [20]

- i) Meeting nutritional problems.
- ii) Factors affecting food behaviour.
- iii) Factors affecting food habits.
- iv) Biochemical tests for Nutritional Status assessment.
- v) Any one method of diet survey.
- vi) Vitamin A Deficiency.
- vii) Nutrition and Anthropometry.

Q3) Attempt any 3 of the following in (25-30 sentences) each: [30]

- i) Biochemical examinations and Clinical signs.
- ii) Interpretation of weight, height, chest, head and arm circumference.
- iii) Methods of diet survey.
- iv) Iodine deficiency.
- v) Write on nutrition status assessment.

Q4) Attempt any 2 of the following in (50-60 sentences) each: [30]

- i) Explain the need and importance of diet survey and its interpretation.
- ii) Write on various common nutritional problems of community.
- iii) Write on objectives, principles and importance of nutrition education.
How mass programme of nutrition education will be conducted.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P457

[3816]-506

T.Y. B.Sc.

HOME SCIENCE

Community Nutrition (Specialisation Food Science & Nutrition)

(Paper No. - 19) (Sem. - V)

मराठी भाषांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गूण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही 10 प्रश्नांची उत्तरे (1-2 वाक्यात) लिहा.

[20]

- i) आहारविषयक शिक्षणाची तत्त्वे.
- ii) बायोकेमिकल चाचण्या.
- iii) आहार सर्वेक्षणाची गरज व महत्त्व.
- iv) आहारविषयक शिक्षणाची उद्दिष्टे.
- v) आहार सर्वेक्षण पद्धती.
- vi) कुटूंबासाठी आहारविषयक शाश्वतीची संकल्पना.(Concept of family food security)
- vii) RDA (अन्नघटकांची सुचवण्यात आलेली दैनिक मात्रा).
- viii) प्रथिने आणि कर्बोदकांची आहारातील कमतरता.
- ix) आहारविषयक शिक्षणाचे महत्त्व.
- x) अन्नासंबंधीत वर्तन (Food Behaviour).
- xi) अन्नविषयक सवयी.
- xii) मीड डे मील कार्यक्रम.
- xiii) एकात्मिक बाल विकास प्रकल्प (ICDS).

P.T.O.

- प्रश्न 2)** पुढीलपैकी 5 प्रश्नांची (5-6 वाक्यात) उत्तरे लिहा. [20]
- आहार-पोषण विषयक समस्या सोडवणे.
  - अन्न-संबंधित वर्तनाशी निगडीत मुद्दे (Factors).
  - अन्नविषयक सवयींशी निगडीत असणारे मुद्दे.
  - आहारविषयक दर्जा निर्धारित करण्यासाठी केल्या जाणाऱ्या विविध बायोकेमीकल चाचण्या.
  - आहार सर्वेक्षणाची एक पद्धती (कोणतीही एक).
  - जीवनसत्व A च्या कमतरतेचे दुष्परिणाम.
  - आहारशास्त्र आणि शरीरमीती (Anthropometry).

- प्रश्न 3)** पुढीलपैकी 3 प्रश्नांची (25-30 वाक्यात) उत्तरे लिहा. [30]
- अन्नघटकाच्या कमतरतेची दृश्य चिन्हे (Clinical signs) आणि त्या संबंधित बायोकेमीकल चाचण्या.
  - वजन, उंची, छातीघेर, डोक्याचा घेर आणि दंडघेर इत्यादी मोजमापावरून निष्कर्ष काढणे.
  - आहार सर्वेक्षणाच्या विविध पद्धतींबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
  - आयोडीनच्या कमतरतेचे शरीरावर होणारे परिणाम.
  - आहारविषयक दर्जा निर्धारणाबद्दल सविस्तर लिहा.

- प्रश्न 4)** पुढीलपैकी 2 प्रश्नांची (50-60 वाक्यात) उत्तरे लिहा. [30]
- आहार सर्वेक्षणाची गरज व महत्त्व आणि त्यावरून काढले जाणारे निष्कर्ष या बद्दल सविस्तर लिहा.
  - अन्नघटकांच्या कमतरतेमूळे दिसणाऱ्या लक्षणांबद्दल सविस्तर लिहा.
  - आहार व पोषण शिक्षणाची उद्दिष्टे, तत्त्वे आणि महत्त्व स्पष्ट करा. मोठ्या समुहासाठी आहार शिक्षण विषयक प्रकल्प आपण कसा राबवाल ?

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P287

[3816]-601

T.Y. B.H.Sc.

TRADITIONAL TEXTILES AND COSTUMES OF INDIA

(32516) (Sem. - VI) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 3) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten of the following questions in 1 to 2 sentences each: **[20]**

- i) Which material is used by tribal woman as an ornament ?
- ii) What is Telia rumal?
- iii) Explain the type of similar saree of Andhra Saree?
- iv) Which type of Saree weaving in Karnataka?
- v) Which type of work in Patola Saree?
- vi) Explain the second name of muslin fabric?
- vii) Explain the types of Kashmiri Shawls?
- viii) Which type of motifs used in brocades?
- ix) Explain the birth place of chandery sarees?
- x) What is the name of silken Assam?
- xi) What is the second name of Karvat Kathi Saree?
- xii) Explain the type of Ikat?
- xiii) Which material is used for batik print?

P.T.O.

Q2) Attempt any 5 of the following questions in 5 to 6 sentences each: [20]

- i) Explain- the cottons of Kerala.
- ii) Explain- Woven Sarees of India.
- iii) Explain- Patola.
- iv) Male and Female costume in Kashmiri?
- v) Tribal costumes of India?
- vi) Explain the types of Kalamdari?
- vii) Explain the single Ikat?

Q3) Attempt any three of the following questions in 25 to 30 sentences each:[30]

- i) Describe in short-Mulmul.
- ii) Explain which molties used in shawes (Kashmiri).
- iii) Give the history of Brocades.
- iv) Describe in short Tie and dye Saree.
- v) Explain about the Silk in Kashmir.

Q4) Attempt any two of the following questions in 50 to 60 sentences each:[30]

- i) Describe about Maharashtrian costumes.
- ii) Describe about the Patola Saree.
- iii) Explain the tribal costumes of India,

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P287

[3816]-601

T.Y. B.H.Sc.

TRADITIONAL TEXTILES AND COSTUMES OF INDIA

(32516) (Sem. - VI) (Theory)

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. [20]

- i) आदिवासी स्त्रिया दागिना म्हणून कशाचा जास्त वापर करतात ?
ii) तैली रुमाल म्हणजे काय ?
iii) अमरु साडीचा व आणखी दुसरा प्रकार कोणता ?
iv) कर्नाटकात कोणत्या प्रकारच्या साडीचे विणकाम केले जाते ?
v) पटोला साडीवर कोणते काम करण्यात येते ?
vi) मसलीन फ्याब्रिकचेच दुसरे नाव काय ?
vii) कश्मिरी शॉलचे प्रकार स्पष्ट करा ?
viii) ब्रोकेडमध्ये वापरण्यात येणारे नमूने स्पष्ट करा ?
ix) चंदीर साडीचे उगमस्थान कोणते ?
x) आसाममध्ये सिल्कला काय संबोधले जाते ?
xi) करवतकाठी साडीचे दुसरे नाव काय ?
xii) इक्कतचे प्रकार लिहा ?
xiii) बाटिकसाठी वापरण्यात येणाऱ्या साहित्यांची यादी करा ?

‘इक्कत’

P.T.O.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची पाच ते सहा वाक्यात उत्तरे लिहा. [20]

- i) केरळातील कॉटन स्पष्ट करा ?
- ii) भारतातील वोव्हन साडीबद्दल माहिती द्या ?
- iii) 'पटोला'सविस्तर लिहा ?
- iv) कश्मिरमधील स्त्री-पुरुषांचा पांशाख लिहा ?
- v) भारतातील आदीवासी जमातीतील पोशाखाबद्दल माहिती द्या ?
- vi) कलमकारीचे प्रकार लिहा ?
- vii) सिंगल इक्कत स्पष्ट करा ?

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे पंचवीस ते तीस वाक्यात लिहा. [30]

- i) मलमल थोडक्यात स्पष्ट करा ?
- ii) कश्मिरी शॉल मध्ये वापरण्यात येणारे विविध नमूने सांगा ?
- iii) ब्रोकेडचा इतिहास स्पष्ट करा ?
- iv) बांधणी साडीबद्दल माहिती द्या ?
- v) काश्मिर मधील रेशीम(Silk) स्पष्ट करा ?

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी पन्नास ते साठ वाक्यात लिहा. [30]

- i) महाराष्ट्रीयन वेशभूषेबद्दल वर्णन करा ?
- ii) पटोला साडीबद्दल सविस्तर माहिती द्या ?
- iii) भारतातील आदीवासी जमातीतील पोशाख वर्णन करा ?

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P288

[3816]-602

T.Y. B.H.Sc.

APPAREL MAKING

(2008 Pattern) (Sem. - VI) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Draw neat diagram wherever necessary.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten of the following questions in 1 to 2 sentences each: **[20]**

- i) Explain the methods of waist measurement.
- ii) Explain the basic stage in garment construction.
- iii) Explain the Draping method.
- iv) How to construct the Raglan sleeve?
- v) Which measurements are required for Kurta?
- vi) List out the types of sleeves.
- vii) Explain the factors affecting on selection of cloths.
- viii) Give the definition of bodice block.
- ix) List out the measurements which are important while constructing the garment.
- x) Explain the flat pattern method.
- xi) List out the 5 types collars.
- xii) Explain the use of carpet.
- xiii) List out the types of silhouette.

P.T.O.

Q2) Attempt any five of the following questions in 5 to 6 sentences each: [20]

- i) Which points should be taken in consideration while selleting the bed coverings.
- ii) Explain Raglan sllve with diagram.
- iii) Which are impertant points in the druping methodes.
- iv) Explain kimons sleve with diagram.
- v) As a fashicn disigner how would you sellet fabric for lall and fat figure.
- vi) Write about carpets and blankets.
- vii) Give the information and leay out.

Q3) Attempt any three of the following questions in 25 to 30 sentences each: [30]

- i) Drafting.
- ii) Write on Necklines.
- iii) Give the ditail infermation of salwar and kamiz with diagram.
- iv) Draping.
- v) Write on blankets and bed convening and carpet.

Q4) Attempt any two of the following questions in 50 to 60 sentences each: [30]

- i) Write on the different methods of pattern making.
- ii) Explain Trouser and Kalider Kurta with reglan sleeves.
- iii) Write the principles and applications of draping methods.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P288

[3816]-602

T.Y. B.H.Sc.

APPAREL MAKING

(2008 Pattern) (Sem. - VI) (Theory)

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शावितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. [20]

- i) कमरेचे माप घेण्याची पद्धत विशद करा.
- ii) वस्त्र बनावटीतील मुलभूत पायऱ्या कोणत्या.
- iii) ड्रेपिंग पद्धती विशद करा.
- iv) रँगलॅन बाही नमुद करा.
- v) मुर्ता बनवीण्यासाठी कोणती मापे आवश्यक असतात.
- vi) कानेते ही पाच बाह्यांचे प्रकार लिहा.
- vii) कपडे निवडताना कोणत्या गोष्टी लक्षात घेतात.
- viii) बॉडीस ब्लॉक ची व्याख्या सांगा.
- ix) कपडे शिवताना कोणकोणती मापे महत्त्वाची असतात.
- x) फ्लॅट पॅटर्न पद्धती विशद करा.
- xi) पाच कॉलरचे प्रकार लिहा.
- xii) कारपेट वापर लिहा.
- xiii) सिलव्हेट चे प्रकार लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची पाच ते सहा वाक्यात उत्तरे लिहा. [20]

- i) चादरी घेताना निवडताना कोणत्या गोष्टी लक्षात घेणे आवश्यक असते.
- ii) रँगलॅन बाही आकृतीसह स्पष्ट करा.
- iii) ड्रेपिंग पद्धती मध्ये कोणते महत्त्वाच्या बाबी लक्षात घेऊन ड्रेपिंग केले जाते.
- iv) किमीनो बाही आकृतीसह स्पष्ट करा.
- v) उंच आणि जाड व्यक्तीसाठी कपडे निवडताना कोणत्या गोष्टी लक्षात घेऊन त्यांना सल्ला द्याल.
- vi) कारपेट आणि ब्लॅकॅट बदल सविस्तर लिहा.
- vii) ले-आऊट बदल माहिती लिहा.

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे पंचवीस ते तीस वाक्यात लिहा. [30]

- i) ड्राफ्टिंग (नमुना तयार करणे)
- ii) नेकलाईन (गळ्यांचे प्रकार) सविस्तर लिहा.
- iii) सलवार व कमीज ह्याची माहिती आकृतीसह विशद करा.
- iv) ड्रेपिंग बदल सविस्तर लिहा.
- v) चादरी , गालिचे आणि पडदे यावर चर्चा करा.

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी पन्नास ते साठ वाक्यात लिहा. [30]

- i) पॅटर्न मेकींगच्या विविध पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.
- ii) ट्राऊजर आणि कलिदार कुर्ता स्पष्ट करा. व कलीदार कुर्त्यामध्ये रँगलॅन बाहीचा वापर करा.
- iii) ड्रेपिंग पद्धतीची तत्त्वे आणि त्याचा केला जाणारा वापर सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P289

[3816]-603

T.Y. B.H.Sc.

HOME SCIENCE

**Project Management, Entrepreneurship, Development and
Computer Skills**

(2008 Pattern) (Sem. - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Diagrams must be drawn wherever necessary.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten (out of 13) of the following: (1 or 2 sentences each): **[20]**

- i) Explain the task of project Manager?
- ii) Meaning of Project?
- iii) Degination of Entrepreneurship?
- iv) Explain wemen enterprises?
- v) Define Small enterprises?
- vi) Defination of computer?
- vii) Define computer software?
- viii) Concept of Project appraisal?
- ix) Write on Mother board?
- x) System classification of computer?
- xi) Write down the characteristics of enterpreneueship?
- xii) Types of software?
- xiii) What is Project Management system?

P.T.O.

Q2) Attempt any five (out of 7) of the following: (5 to 6 sentences each): **[20]**

- i) Needs and Problems of Project management.
- ii) Discuse on economic analysis?
- iii) Identify the Project?
- iv) Discusses the Managerial Competence.
- v) Components of Project Management system?
- vi) Write on Market analysis.
- vii) Methods of project apprialsal.

Q3) Answer any three questions: (in 25 to 30 sentences or in 200 words each): **[30]**

- i) Write on project selection.
- ii) Role of entrepreneuishop in economic developemnt.
- iii) Relationship leetn small and large enterprises unit.
- iv) What is transletters?
- v) Write significance on project report?

Q4) Answer any two questions: (in 50 to 60 sentences or in 500 words each): **[30]**

- i) How to apply the entrepreneurship.
- ii) Planning and design of Project Management system?
- iii) Explain the resource Management in detail.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P289

[3816]-603

T.Y. B.H.Sc.

HOME SCIENCE

Project Management, Entrepreneurship, Development and
Computer Skills

(2008 Pattern) (Sem. - VI)

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे द्या. (एक किंवा दोन वाक्यात किंवा प्रत्येकी 20 शब्दात) [20]

- i) प्रकल्प व्यवस्थापकांची कार्ये लिहा?
- ii) प्रकल्पाचा अर्थ लिहा?
- iii) उद्योजकता म्हणजे काय?
- iv) महिला उद्योजकता स्पष्ट करा?
- v) लघु उद्योगांची वैशिष्ट्ये लिहा?
- vi) संगणकाची व्याख्या लिहा?
- vii) कम्प्यूटर सॉफ्टवेअर स्पष्ट करा?
- viii) प्रोजेक्ट ऑपरायझल स्पष्ट करा
- ix) मदर बोर्ड या विषयावर लिहा?
- x) संगणकांचे तांत्रिक वर्गीकरण करा?
- xi) उद्योजकतची वैशिष्ट्ये सांगा?
- xii) सॉफ्टवेअरचे प्रकार लिहा?
- xiii) प्रकल्प व्यवस्थापन पद्धती म्हणजे काय?

P.T.O.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे द्या. (पाच किंवा सहा वाक्यात किंवा प्रत्येकी 50 शब्दात) [20]

- i) प्रकल्प व्यवस्थापनातील समस्या व गरज?
- ii) आर्थिक विश्लेषण यावर चर्चा करा?
- iii) प्रकल्पाची ओळख या विषयावर लिहा?
- iv) व्यवस्थापनातील विश्लेषण या विषयावर लिहा?
- v) प्रकल्प व्यवस्थापनाच्या पद्धती ?
- vi) बाजारपेठेचे विश्लेषण म्हणजे काय?
- vii) (प्रकल्प) प्रोजेक्ट अपरायजलच्या पद्धती लिहा?

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (पंचवीस ते तीस वाक्यात किंवा 200 शब्दात) [30]

- i) प्रकल्प निवडीवर चर्चा करा.
- ii) आर्थिक विकासात उद्योजकतेची भूमिका यावर लिहा.
- iii) लहान व मोठी उद्योजकता यातील फरक सांगा?
- iv) ट्रास्लेटर म्हणजे काय?
- v) प्रकल्प अहवालाचे महत्त्व लिहा?

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (पन्नास ते साठ वाक्यात किंवा 500 शब्दात) [30]

- i) गृहविज्ञानशाखेत उद्योजकता विकासाचा वापर कशा पद्धतीने कराल.
- ii) प्रकल्प व्यवस्थापनेचे नियोजन व आरेखन लिहा.
- iii) रिसोर्स व्यवस्थापनाबद्दल माहिती द्या.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P452

[3816]-501

T.Y. B.Sc. (Sem. - V)

HOME SCIENCE

Advanced Textile Designing and Textile Testing

(Paper - XV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Diagrams must be drawn wherever necessary.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten (out of 13) of the following (in one or two sentences each):**[20]**

- i) Define Draft.
- ii) Yarn count.
- iii) Plain weave.
- iv) Yarn twist.
- v) Broken twill.
- vi) Filament fiber.
- vii) Satin weave.
- viii) Types of Handloom.
- ix) Hopsack weave.
- x) Denier.
- xi) Fabric thickness.
- xii) Parts of loom.
- xiii) Name the basic weaves.

P.T.O.

Q2) Attempt any five (out of 7) of the following (in five or six sentences each):**[20]**

- i) Plain weave with diagram.
- ii) Staple and filament yarn.
- iii) Herringbone twill.
- iv) Importance of textile testing.
- v) Methods of yarn count.
- vi) Dobby weave.
- vii) Regular satin weave.

Q3) Attempt any three (out of 5) of the following (in 25 to 30 sentences each):**[30]**

- i) Explain primary and secondary motions in weaving.
- ii) Fabric testing method.
- iii) Yarn numbering system.
- iv) Fabric thickness and fabric weight.
- v) Colour fastness of fabric.

Q4) Attempt any two (out of 3) of the following (in 50 to 60 sentences each):**[30]**

- i) Give the classification of weaves and write in detail about twill weave.
- ii) Fiber dimensions and their measurement.
- iii) Satin and Sateen weave with diagram.

P452

[3816]-501

T.Y. B.Sc. (Sem. - V)

HOME SCIENCE

Advanced Textile Designing and Textile Testing

(Paper - XV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील तेरा प्रश्नांपैकी कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा. (एक किंवा दोन वाक्यात): [20]

- i) नमुन्याची व्याख्या द्या.
- ii) धाग्याचा क्रमांक.
- iii) साधी विण.
- iv) धाग्याचा पिळ.
- v) तुटक ट्रिल (Broken Twill).
- vi) लांब तंतू.
- vii) सॅटीन विण.
- viii) हातमागाचे प्रकार.
- ix) हॉपसॅक विण.
- x) डेनियर.
- xi) कापडाची जाडी.
- xii) हातमागाचे भाग.
- xiii) मुलभूत विणींची नावे द्या.

P.T.O.

प्रश्न 2) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. (पाच किंवा सहा वाक्यात): [20]

- i) साधी विण आकृतीसह वर्णन करा.
- ii) आखूड आणि लांब धागे.
- iii) हेरींगबोन ट्रिल.
- iv) तंतू परीक्षणाची आवश्यकता/महत्त्व.
- v) धाग्याच्या क्रमांकाच्या पद्धती.
- vi) डॉबी विण.
- vii) नियमित सॅटीन विण.

प्रश्न 3) खालील पाच प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. (पंचेविस ते तीस वाक्यात): [30]

- i) विणण्याच्या प्राथमिक व दुय्यम प्रक्रिया लिहा.
- ii) तंतू परीक्षण पद्धतींचे सविस्तर वर्णन करा.
- iii) धागा क्रमांक काढण्याच्या पद्धती.
- iv) कापडाची जाडी आणि कापडाचे वजन.
- v) कापडाच्या रंगाचा पक्केपणा.

प्रश्न 4) खालील तीन प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (पन्नास ते साठ वाक्यात): [30]

- i) विणींचे वर्गीकरण करा व ट्रिल विणीबाबत सविस्तर लिहा.
- ii) तंतूची मिति (dimensions) आणि त्यांची मोजमापे (measurements)
- iii) सॅटीन आणि सॅटिन विणींबद्दल सविस्तर लिहा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P453

[3816]-502

T.Y. B.Sc. (Sem. - V)

HOME SCIENCE

Dyeing and Printing

(Paper - XVI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt **any ten** (out of 13) of the following (in one or two sentences each):**[20]**

- i) Fabric painting.
- ii) Dyes used in printing.
- iii) Batik.
- iv) Hand printing.
- v) Natural dyes.
- vi) Roller printing.
- vii) Flock printing.
- viii) Union dyeing.
- ix) Acid dyes.
- x) Spray printing.
- xi) Discharge printing.
- xii) Hand screen printing.
- xiii) Warp beam dyeing.

P.T.O.

Q2) Attempt **any five** (out of 7) from the following (in five or six sentences each):**[20]**

- i) Difference between dyeing and printing.
- ii) Block printing.
- iii) Heat transfer printing.
- iv) Material used for Batik.
- v) Effect of direct dyes on natural fibers.
- vi) Flat bed printing.
- vii) Basic dyes.

Q3) Attempt **any three** (out of 5) from the following (in 25 to 30 sentences each):**[30]**

- i) Hand printing methods.
- ii) Role of computers in textile designing.
- iii) Types of Resist printing.
- iv) Dyes and pigments used in printing.
- v) Screen printing.

Q4) Attempt **any two** (out of 3) from the following (in 50 to 60 sentences each):**[30]**

- i) Explain Madhubani and Kalamkari style of painting.
- ii) Effect of various dyes on natural fibers.
- iii) Various machine printing methods.

P453

[3816]-502

T.Y. B.Sc. (Sem. - V)

HOME SCIENCE

Dyeing and Printing

(Paper - XVI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील तेरा प्रश्नांपैकी कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा. (एक किंवा दोन वाक्यात): [20]

- i) कपड्याचे पेन्टींग.
- ii) छपाईमध्ये वापरण्यात येणारे रंग.
- iii) बटिक.
- iv) हात छपाई.
- v) नैसर्गिक रंग.
- vi) रोलर छपाई.
- vii) फ्लॉक छपाई.
- viii) युनियन डाईंग.
- ix) अॅसीड रंग.
- x) स्प्रे छपाई.
- xi) डिसचार्ज रंगाई/छपाई.
- xii) हाताचे पडदा छपाई.
- xiii) वार्प बिम रंगाई.

P.T.O.

प्रश्न 2) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. (पाच किंवा सहा वाक्यात): [20]

- i) रंगाई आणि छपाई मधील फरक.
- ii) ठसा छपाई.
- iii) हिट ट्रान्सफर छपाई.
- iv) बटिकसाठी लागणारे साहित्य.
- v) नैसर्गिक तंतूवर प्रत्यक्ष रंगाचा परिणाम.
- vi) फ्लॉट बेड छपाई.
- vii) बेसीक रंग.

प्रश्न 3) खालील पाच प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. (पंचेविस ते तीस वाक्यात): [30]

- i) हात छपाईचे प्रकार.
- ii) टेक्सटाईल डिझाईन मधील संगणकाची भूमिका.
- iii) रेझीस्ट छपाईचे प्रकार.
- iv) छपाईसाठी लागणाऱ्या रंग व रंगकणांबद्दल सविस्तर लिहा.
- v) स्क्रीन/पडदा छपाई.

प्रश्न 4) खालील तीन प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (पन्नास ते साठ वाक्यात): [30]

- i) मधुबनी आणि कलमकारी पेन्टींगबद्दल सविस्तर लिहा.
- ii) नैसर्गिक तंतूवर विविध रंगांचा होणारा परिणाम लिहा.
- iii) मशीन छपाईच्या विविध पद्धती सविस्तर लिहा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P454

[3816]-503

T.Y. B.Sc. (Sem. - V)

HOME SCIENCE

Fashion Designing

(Paper - XVII)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Draw diagrams wherever necessary.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt **any ten** (out of 13) of the following (in one or two sentences each):**[20]**

- i) Define Costume.
- ii) High Fashion.
- iii) Fashion Magazine.
- iv) Secondary Colours.
- v) Silhouette.
- vi) How age affects fashion?
- vii) Need of fashion forecast.
- viii) Fashion and Prize range.
- ix) Fashion accessories.
- x) Fashion export house.
- xi) What is fashion?
- xii) Fashion fad.
- xiii) Head wear.

P.T.O.

Q2) Attempt **any five** (out of 7) of the following (five or six sentences each): **[20]**

- i) Fashion trends.
- ii) Changes in neckline in last 5 years.
- iii) Economic factor affecting fashion.
- iv) Use of fashion catalogue.
- v) Fashion forecasting and it's need.
- vi) Elements of marketing (fashion).
- vii) Fashion cycle.

Q3) Attempt **any three** (out of 5) of the following (25 to 30 sentences each): **[30]**

- i) Importance of traditional textiles in Fashion Designing.
- ii) Role of advertising in Fashion Designing.
- iii) Importance of research in Fashion Marketing.
- iv) Fashion Merchandising.
- v) Write in detail about silhouettes in history of fashion.

Q4) Attempt **any two** (out of 3) of the following (50 to 60 sentences each): **[30]**

- i) Fashion accessories are important in fashion designing explain.
- ii) Write on export and import management.
- iii) Write in detail Indian history of fashion.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Pages : 2

P454

[3816]-503

T.Y. B.Sc. (Sem. - V)

HOME SCIENCE

Fashion Designing

(Paper - XVII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील दिलेल्या तेरा प्रश्नांपैकी कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा. (एक किंवा दोन वाक्यात):
[20]

- i) परिधानाची व्याख्या.
- ii) हाय फॅशन.
- iii) फॅशन मासिके.
- iv) दुय्यम रंग (Secondary Colours).
- v) बाह्य आकार.
- vi) वयाचा फॅशनवर होणारा परिणाम.
- vii) फॅशन भविष्याची गरज.
- viii) फॅशन आणि प्राईज रेंज.
- ix) फॅशन अॅक्सेसरीज.
- x) फॅशन एक्सपोर्ट हाऊस.
- xi) फॅशन म्हणजे काय ?
- xii) फॅशन फॅंड.
- xiii) हेड वियर.

P.T.O.

प्रश्न 2) खालील दिलेल्या सात प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. (पाच किंवा सहा वाक्यात): [20]

- i) फॅशन ट्रेंड.
- ii) मागील पाच वर्षात गळ्यात झालेले बदल.
- iii) आर्थिक घटकाचा फॅशनवर होणारा परिणाम.
- iv) फॅशन कॅटलॉगचा उपयोग.
- v) फॅशन भविष्य आणि त्याची गरज.
- vi) फॅशन मार्केटींगचे घटक.
- vii) फॅशन चक्र.

प्रश्न 3) खालील दिलेल्या पाच प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. (पंचेविस ते तीस वाक्यात): [30]

- i) फॅशनमध्ये पारंपारिक वस्त्राचे महत्त्व.
- ii) फॅशन डिझाईनींगमध्ये जाहिरातींची भूमिका.
- iii) फॅशन मार्केटींगमध्ये संशोधनाचे महत्त्व.
- iv) फॅशन मर्कंडायझिंग.
- v) फॅशन इतिहासातील वस्त्राची बाह्यरेषा यावर सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) खालील दिलेल्या तीन प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (पन्नास ते साठ वाक्यात): [30]

- i) फॅशन डिझाईनींगमध्ये फॅशन एक्सेसरीजचे महत्त्व विशद करा.
- ii) आयात व निर्यात व्यवस्थापन यावर लिहा.
- iii) भारतातील फॅशनचा इतिहास यावर सविस्तर लिहा.

□□□□